

Poslanci projednají zítra v prvním čtení zákon o ochraně přírody

Divočina v národních parcích potřebuje lepší ochranu

čtvrtek 26. listopadu 2015

Poslanci mají v plánu projednat zítra v prvním čtení vládní novelu zákona o ochraně přírody a krajiny, která upravuje a zpřesňuje pravidla pro naši nejcennější přírodu – národní parky.

Předloha, kterou připravilo ministerstvo životního prostředí, zlepšuje podmínky pro ochranu přírody a stanovuje stejné principy péče pro všechny čtyři české národní parky. Návrh zákona však obsahuje i velmi problematická ustanovení, která umožňují zbytečné škodlivé zásahy v nejcennějších zónách i velkoplošnou těžbu na zbyvajícím území parků.

Debatovat o novele začali poslanci již na počátku října, po hodině však rozpravu přerušili. Podle Hnutí DUHA by další odklad zbytečně zdržel jednání o důležitém zákonu.

Vládou předkládaný návrh je odpovědí na zamítnutý senátní návrh zákona o Národním parku Šumava. Tento pokus o otevření parku developerům a těžbě dřeva loni na podzim jednoznačně poslanci odmítli [1].

Ekologické organizace Hnutí DUHA, Česká společnost ornitologická, Beleco a ekologické organizace sdružené v Zeleném kruhu oslovily všechny zákonodárce s žádostí o podporu návrhu v prvním čtení. Zároveň je však upozornily, že slabiny vládního návrhu budou muset následně vylepšit. Jedině tak mohou zajistit skutečně kvalitní ochranu unikátní divoké přírody v našich národních parcích.

Novela jasně říká, že posláním národních parků je zajistit nerušený průběh přírodních dějů na převažující rozloze jejich území. Ze zákona není ovšem jasné, kdy bude toto území pro divočinu v národních parcích skutečně vyčleněno, zda to bude do deseti let nebo třeba až v příštím století. Podle ekologických organizací Hnutí DUHA, ČSO, Beleco a Zelený kruh by do návrhu zákona měly přibýt lhůty, do kdy se tak v každém NP stane. Tak je to například v zákonu o národním parku Bavorský les či v mnohých dalších německých národních parcích.

Novela by měla poskytnout okamžitou ochranu nejpřísněji chráněné přírodní zóně tak, aby nemohla být zničena kácením či jinými hospodářskými aktivitami. Toho lze podle ekologických

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhýbat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste vy.

organizací docílit připsáním minimální rozlohy přírodní zóny pro každý národní park přímo do textu zákona. Například v Národním parku Šumava se taková vhodná území málo dotčené přírody nacházejí na polovině jeho rozlohy [2, 3, 4]. Pokud nechce ministr Richard Brabec na jejich ochranu tamější nejcennější přírody rezignovat, měl by přestat prohlašovat, že bezzásahová území budou po příštích minimálně patnáct let pokrývat pouze 23 % území NPŠ [5, 6].

Návrh MŽP poskytuje dobrou ochranu krajiny před nevhodnou výstavbou ve volné krajině. Novela také zpřísnuje podmínky pro rozprodej pozemků - zakazuje zcizování pozemků v majetku státu mimo zastavěná a zastavitelná území obcí. To, zda skutečně zůstane výstavba v parcích v přijatelných mezích, bude ale záviset především na obcích a na tom, jak citlivě vymezí své území pro stavební rozvoj.

Novela rovněž nově vymezuje podmínky pro pohyb návštěvníků v národních parcích. K jejich vstupu bude vstřícnější. V nejcennějších přírodních zónách byl doposud vstup mimo značené cesty plošně zakázán. Po schválení novely bude vstup turistů nově regulován vymezením klidových území chránících pouze taková místa, která jsou citlivá na nadměrný pohyb osob a zvýšený ruch.

Návrh MŽP obsahuje však i velmi problematická ustanovení pro ochranu lesů a divoké přírody. V nejpřísněji chráněné (tzv. přírodní) zóně umožňuje pod záminkou „preventivních opatření proti požárům“ ponechání a údržbu jinak zbytečných asfaltových cest nad rámec turistických a cyklistických stezek a budování vodních nádrží.

V lesích mimo přírodní a přírodě blízkou zónu novela navrhuje velmi nejasná pravidla, která umožňují i velkoplošné kácení lesů pod záminkou „boje“ s kůrovcem, a to i v perspektivních oblastech, které mohou být do přírodní zóny zařazeny v budoucnu [2]. V tomto případě se úroveň ochrany oproti dosavadnímu stavu zhoršuje [7].

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl:

„Aktuální novela zákona o ochraně přírody a krajiny jde dobrým směrem. I české národní parky se mohou stát tím, čím mají být - výkladní skříní fascinující divoké přírody, která láká turisty a umožňuje prosperitu místním obcím. Proto je ovšem potřeba zaměřit se po schválení novely v prvním čtení na několik závažných, avšak napravitelných nedostatků návrhu.“

Martin Voráč, expert na ochranu přírody Hnutí DUHA, řekl:

„Ministr životního prostředí Richard Brabec přichází s dobrým návrhem: Prosazuje, aby se v budoucnu území divočiny v našich národních parcích rozšířilo na víc než polovinu jejich rozlohy. Tento návrh se ale snadno může stát jen prázdnou skořápkou – není totiž jasné, do kdy se tak má stát. Budeme se snažit přesvědčit poslance, aby přidali do zákona konkrétní termíny pro každý národní park.“

„Novela umožňuje pod záminkou preventivních protipožárních opatření v nejcennějších přírodních zónách údržbu jinak zbytečných asfaltových cest nad rámec turistických nebo cyklistických stezek nebo výstavbu malých vodních nádrží. Takové rušivé zásahy ale do divoké přírody nepatří a jsou zcela zbytečné. Riziko požáru je v těchto místech nižší než v hospodářských lesích a ve výjimečných případech je v těchto špatně dostupných oblastech stejně rozumnější k hašení použít vrtulník.“

„Slabou stránkou novely je také nedostatečná ochrana lesů, které nebudou zařazeny do přírodní nebo přírodě blízké zóny. Mimo ně by mohla pod záminkou boje s kůrovcem pokračovat i velkoplošná těžba.“

Kontakty:

Martin Voráč, expert na ochranu přírody, 778 704 678, martin.vorac@hnutiduha.cz

Jiří Koželouh, programový ředitel, 723 559 495, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Jan Piňos, média a komunikace, 731 465 279, jan.pinos@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] Poslanci smetli senátní zákon o Šumavě, který ohrožoval národní park i prosperitu obcí
<http://hnutiduha.cz/aktualne/poslanci-smetli-senatni-zakon-o-sumave-ktery-ohrozoval-narodni-park-i-prosperitu-obci>

[2] <http://www.hnutiduha.cz/publikace/kolik-se-na-sumave-zachovalo-prirody>

[3] Bláha, J., Romportl, D., et Křenová, Z. (2013): Can Natura 2000 mapping be used to zone the Šumava National Park? European Journal of Environmental Sciences, ročník 3, č. 1: str. 57–64. Kompletní článek je ke stažení na

www.natur.cuni.cz/uzp/ejes/index.php/ejes/article/download/119/56

[4] <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/vedci-obhajili-zverejnili-zonaci-np-sumava-navrzenou-podle-odbornych-kriterii>

[5] http://www.mzp.cz/cz/news_151007_114

[6] <http://hnutiduha.cz/aktualne/ministr-brabec-rezignoval-na-lepsi-ochranu-sumavske-divociny-reakce-hnuti-duha>

[7] Podle současné úpravy je možnost ustanovení lesního zákona o zásazích proti škůdcům použit v lesích na celém území národního parku pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody. Součástí souhlasu jsou i podmínky provádění zásahů, které minimalizují negativní dopady zásahu (například těžby kůrovcem napadených stromů). Nový návrh ochrany zeslabuje – resp. omezuje na zónu přírodní a přírodě blízkou. V zóně soustředěné péče o přírodu naopak vyžaduje zasahování proti škůdcům podle lesního zákona platného v hospodářských lesích. Části této zóny mají v budoucnu přejít do zón přírodě blízkých nebo přírodních, proto by péče o ně neměla být svázaná lesním zákonem. To by ovšem neznamenal, že se v zónách soustředěné péče o přírodu proti kůrovci nezasahuje. O způsobu a míře zásahu by ale měl možnost rozhodovat orgán ochrany přírody, tedy příslušná správa parku.

